

Enligt sändlista

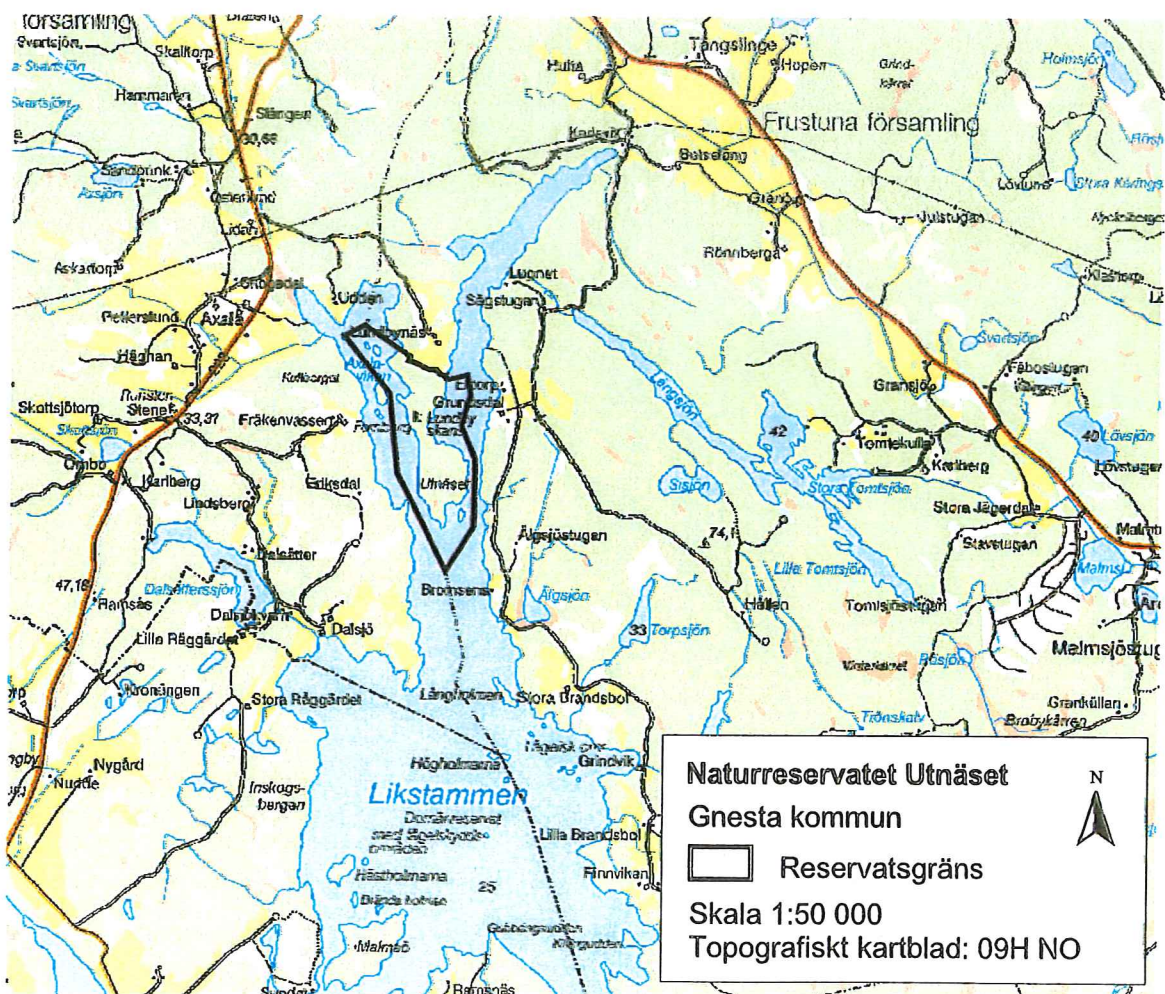
Beslut om utökning av Utnäsets naturreservat i Gnesta kommun

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken, samt nedan angivna reservatsföreskrifter och skötselplan, förklarar länsstyrelsen det område som markerats på bifogade karta (bilaga 1) som naturreservat.

När detta beslut vinner laga kraft upphör länsstyrelsens beslut från den 25 september 1998 angående Utnäsets naturreservat att gälla.

Översiktskarta

Beskrivning av reservatet och skälen för beslutet

Utnäset, som givit reservatet dess namn, utgörs av en halvö i sjön Likstammens norra del. Förutom själva landområdet ingår också en del av Likstammens vattenområde och några mindre öar i reservatet. Utnäset är delvis mycket bergigt med markanta branter såväl i norra delen som mot stränderna i väster och sydväst. Berggrunden består delvis av diorit - en grönsten som är mer lättvittrad än de gnejser som i övrigt förekommer i området. Förekomsten av diorit ger upphov till en säregen flora. Centralt i området ligger en dioritklippa som på krönet och i branterna uppvisar en kalk- och värmefordrande växtlighet med inslag av blodnäva, kungsmynta och stenfrö. I bergskanterna står också senvuxna ekar med intressant lavflora. Exempel på detta är den lättigenkännliga och prydliga lunglaven. Nedanför berget växer ädellövskog med bl.a. mycket alm och hassel men även lind och lönn förekommer. Här finns också en hel del död ved av intresse för svampar och insekter. I ädellövskogen finns också en del lundväxter som tandrot, vårärt, lungört och vätteros. Skogen på Utnäset är i övrigt av växlande typ. På de magrare hällmarkerna, som karaktäriserar naturen på näsets södra del, dominerar tallskog. I stråk av morän och finjordar mellan bergen är det istället gran och lövträd, främst asp och klibbal, som ger skogen karaktär. I denna del finns också en hel del död ved, främst i form av vindfällan, och delar av området bär idag prägel av naturskog. Dock har vissa delar tidigare avverkats eller hållits öppna genom betesdrift. Här växer idag tät ungskog av planterad gran.

Av stort intresse är också den dalgång som ligger mellan dioritberget och bergen längre söderut. Här växer arter som sårläka, trolldruva, springkorn, nästrot och skogsknipprot.

Av stort geologiskt intresse är de jättegrytor som förekommer på en förhållandevis skarpt markerad bergsrygg, belägen i reservatets östra kant och som höjer sig närmare 25 meter över sjön Likstammen. På vissa platser längs de branta bergssidorna i reservatets sydvästra del har frostsprängningen varit påtaglig. Nedanför bergsbranten ligger därför nedrasade klippblock av varierande storlek, vilket gör terrängen svårforcerad. I dessa klippbranter växer enstaka, mycket gamla tallar, uppskattningsvis mellan 250- 300 år.

I reservatets västra del ligger en tämligen väl bevarad fornborg, Lundby skans. Därifrån har man en betagande utsikt, framförallt mot söder. Stor försiktighet måste iakttas vid ett besök uppe på borgen, eftersom berget stupar brant mot vattnet.

Från udden nordväst om Lundby skans går en kraftledning i nordnordostlig riktning. Kraftledningen ägs av Vattenfall Östnät AB, som har ett avtalsservitut med beteckningen 04-IM1-87/1591.1.

Som framgått ovan, ingår en del av Likstammens vattenområde i reservatet, vilket har stor betydelse, eftersom naturmiljön i området i hög grad karakteriseras av Likstammens naturvärden. Likstammen är nämligen en av de mest utpräglade klarvattensjöarna i länet med ett största djup av 27 meter. Sjön har också mycket stor betydelse för fågellivet. Planer finns att skydda hela Likstammenområdet i någon form med stöd av miljöbalken. Den del av Likstammen som ingår i reservatet får därför tillsvidare tjäna som ett exempel på sjöns höga naturvärden. Vattnet är fattigt på närsalter och har stort siktdjup. På lämpliga bottnar växer bl.a. notblomster och braxengräs. I denna miljö kan man också påträffa hjortronalgen - en blågrön alg som bara finns i

landets allra renaste sjöar och som i länet inte har påträffats annat än i Likstammen. Sjön och dess närmaste omgivning är också ett viktigt kärnområde för fiskgjuse och storlom. Även häckning av småskrake har konstaterats. Under 1980- och 90-talen har ovanliga rovfågelarter observerats i området.

Reservatet är beläget inom ett större område, benämnt Likstammen-Trön, som är klassat som riksintresse för naturvården.

Syftet med reservatsbildningen är att:

- skydda och utveckla områden av ädellöv- och barrnaturskog
- bevara den biologiska mångfalden som är knuten till reservatets naturtyper
- säkra gynnsam bevarandestatus för ett Natura 2 000- område med följande naturtyper enligt EU: s habitatdirektiv: västlig taiga, oligotrofa mineralfattiga sjöar i slättområden, klippvegetation på silikatrika bergssluttningar, klippvegetation på kalkrika bergssluttningar, boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora

Föreskrifter

För att trygga syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som gäller enligt annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning
2. anlägga väg, parkeringsplats, led eller spång
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad
4. anordna upplag
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna, bortsett från sådana åtgärder som gynnar naturvärdet
6. avverka eller utföra annan skogsvårdsåtgärd än vad som framgår av skötselplanen eller vad som erfordras för kraftledningen
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
8. framföra motordrivet fordon med undantag för underhåll av kraftledningen
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
10. kalka mark eller vatten
11. upplåta mark för orientering eller annan idrottstävling
12. jaga under tiden 1 februari – 15 augusti

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatet
2. uppsättning av informationstavlor på platser som anges i fastställd skötselplan
3. genomföra undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för förvaltare att genomföra eller upphandla den skötsel som framgår av till detta beslut fastställd skötselplan.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som gäller enligt annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. framföra motordrivet fordon, cykla eller rida
2. tälta
3. elda
4. störa djurlivet t.ex. genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo än 100 meter
5. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar
- 6 a. plocka växter eller växtdelar med undantag för bär
- 6 b. plocka eller samla lavar eller svampar med undantag för matsvamp
7. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs, t.ex. levande eller död ved
8. medföra okopplad hund eller annat husdjur med undantag för jakt med drivande/stötande hund eller för eftersök
9. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift

Med stöd av 3 § i förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen.

Länsstyrelsen anser att beslutet går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser samt med en kommunala översiktsplanen.

Ärendets handläggning

Utnäset har alltsedan 1960- talet utgjort ett kärnområde för naturintressena i Likstammenområdet. Vid ett flertal tillfällen har avverkningar aktualiserats inom området. Dessa planer blev aldrig realiserade tack vare överenskommelser mellan länsstyrelsen och markägaren, Holmens Bruk AB, sedemera MoDo och numera Holmen AB. När MoDo 1992 började sälja ut

BESLUT

5(6)

Datum

Dnr

2001-12-14

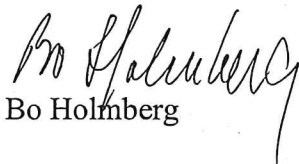
231-10816-2001

vissa skogsfastigheter som ansågs mindre intressanta ur skogsbrukssynpunkt fanns Utnäset med på försäljningslistan. Naturvårdsverket erbjöds därför köpa området. Efter värdering av området kom bolaget och Naturvårdsverket 1995 överens om priset.

Genom beslut i länsstyrelsens styrelse 1998 avsattes området som naturreservat. Den gamla fastighetsgränsen som då kom att bilda gräns för naturreservatet var dock ingen naturlig reservatsgräns. Det fanns också höga naturvärden norr om reservatet. Länsstyrelsen har därför tagit kontakt med markägarna norr (Johan von Platen) och nordväst om reservatet (Holmen Skog AB) för att undersöka möjligheterna att förvärva ytterligare mark- och vattenområden för att åstadkomma en mera naturlig reservatsgräns. Överenskommelse har under 2001 träffats med de berörda markägarna om att förvärva och överföra ytterligare 16 ha till naturreservatet, Lundby 2:21. Utökningen av reservatet har inte inneburit någon nämnvärd ändring av reservatsföreskrifterna eller någon annan inriktning för skötseln av reservatet. Beslutet och skötselplanen har däremot omarbetats så att det på ett tydligare sätt framgår vilka naturtyper som finns enligt EU:s habitatdirektiv och hur en gynnsam bevarandestatus för dessa skall kunna bibehållas. Förslaget på utökningen av naturreservat Utnäset inkl. skötselplan har sänts på remiss till Naturvårdsverket, Gnesta kommun, Skogsvårdsstyrelsen, Holmen Skog AB, Johan von Platen, Vattenfall Östnät AB, och vissa ideella organisationer. De inkomna synpunkterna har beaktats vid utformningen av det slutgiltiga beslutsförslaget.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3.

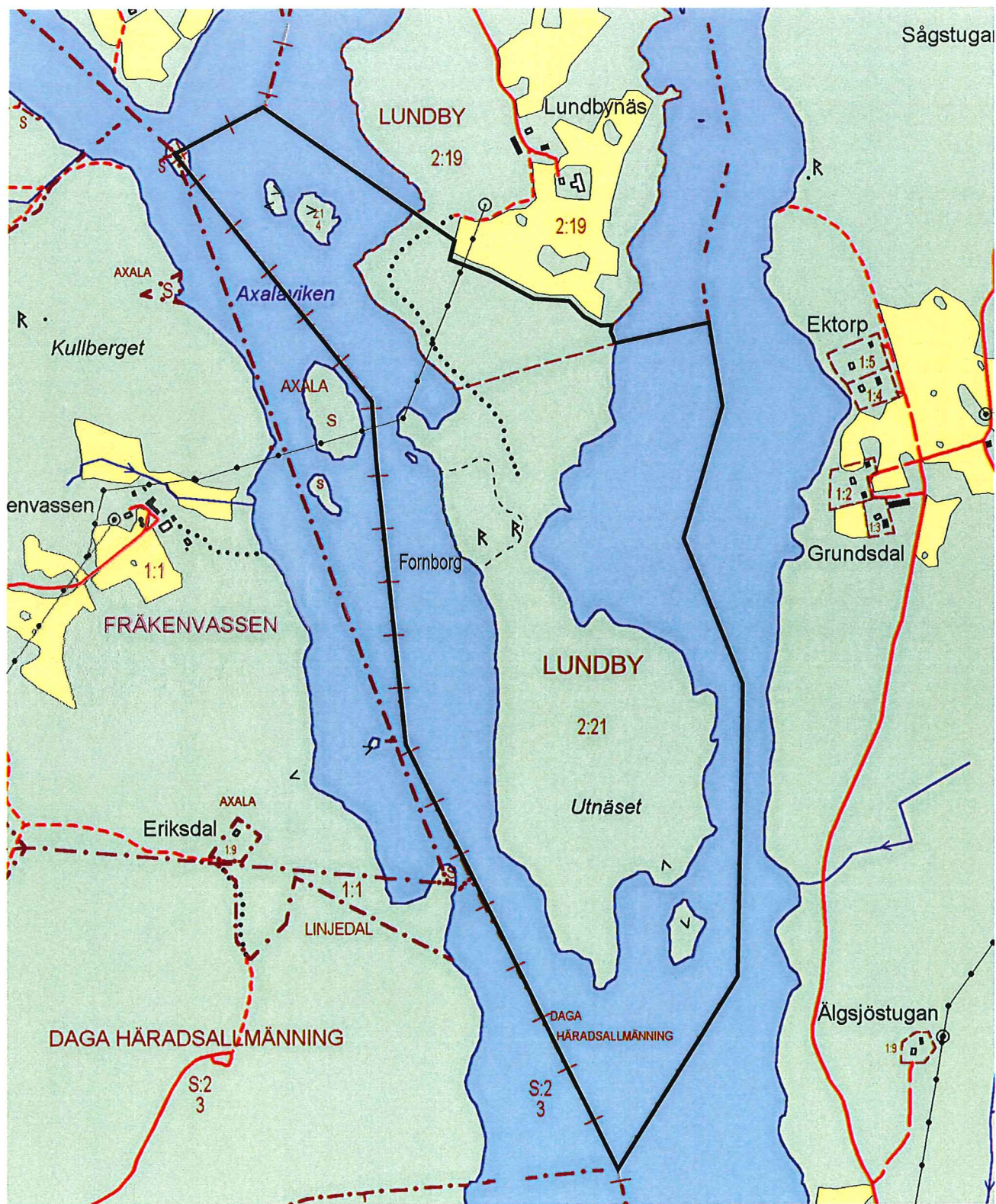
Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. Därvid har närvarit landshövding Bo Holmberg, ordförande samt ledamöterna Greger Tidlund, Hans Ekström, Ingrid Fäldt, Viking Jonsson, Firat Nemrud, Birgitta Nilsson, Lotta Finstorp, Elina Linna, Sten E Karlsson, Kristina Malmnäs, Christina Andersson, Hélène Rheindorf, Iha Frykman och Gustaf Wachtmeister.

Bo Holmberg

Bo Westman

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Besvärshänvisning

Naturreseptatet UTNÄSET

Ekonomiska kartblad: 097 85, 097 86

Gnesta kommun

Teckenförklaring

Gräns för naturreseptat

Skala 1:10 000

100 0 100 200 Meter

